

“Aile Yılı (2025)” Münasebetiyle Türkiye’deki Aile Eğitimi Üzerine Yapılan Eğitim Araştırmalarının Seyrine Yönelik Bir İnceleme

Gökmen GÜNEŞ
Milli Eğitim Bakanlığı
gokmengunes40@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-8112-8062

Onur GÜLERYÜZ
Bağımsız Araştırmacı
phdonur@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-7771-156X

Bahadır KILCAN
Gazi Üniversitesi
bahadir@gazi.edu.tr
ORCID ID: 0000-0003-0646-1804

Araştırma Makalesi	DOI: 10.31592/aeusbed.1678182
Geliş Tarihi: 17.04.2025	Revize Tarihi: 28.05.2025
	Kabul Tarihi: 21.10.2025

Atıf Bilgisi

Güneş, G., Güleriyüz, O. ve Kılcan, B. (2025). “Aile Yılı (2025)” münasebetiyle Türkiye’deki aile eğitimi üzerine yapılan eğitim araştırmalarının seyrine yönelik bir inceleme. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(3), 783-800.

ÖZ

Aile, evlilik ve kan bağı gibi sebeplerden dolayı ortak hareket edebilen bireylerden oluşan ve toplumun en küçük birimini oluşturan yapıdır. Toplumun eğitilmiş olması, düzenin sağlanmasına ve toplumsal refah ile beraberliğin gelişmesine zemin hazırlamaktadır. Dolayısıyla son dönemde toplumsal ilerleme için yapılan çalışmalarda aile eğitiminin göz önünde bulundurulduğu görülmektedir. Bu bağlamda mevcut çalışma, Türkiye’de aile eğitimi bağlamında gerçekleştirilen makalelerinin bibliyometrik yönlerini analiz etmek için gerçekleştirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda WoS ve Scopus veri tabanlarından toplanan veri setini incelemek için R-Studio aracı kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre Türkiye’de aile eğitime yönelik çalışmaların seyrinin son yıllarda artış eğiliminde olduğu görülmüştür. Aile eğitimi konusunda Türkiye’deki en fazla yayını ortaya koyan derginin Milli Eğitim dergisi olduğu bilinmektedir. Konuya en fazla ilgi gösteren üniversiteler arasında ise Hacettepe ve Gazi üniversiteleri yer almaktadır. Aile eğitimi üzerine kaleme alınan dergi makalelerinde female, human, article, Turkey, male, adult, education, adolescent ve humans, questionnaire gibi anahtar kelime gruplarının eş zamanlı olarak kullanıldıkları tespit edilmiştir. Mevcut araştırmanın Türkiye’de aile eğitimi konusunda genel bir bakış açısı ortaya koyması beklenmektedir. Bu çalışmada Web of Science ve Scopus veri tabanlarında bulunan 2025 yılına kadar yer alan makaleler incelenmiştir. Sonraki zamanlarda farklı yayın türlerini kapsayan farklı veri tabanlarındaki çalışmalar güncel eğilimleri takip ederek gerçekleştirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Aile eğitimi, map analysis, R-studio.

An Analysis of the Course of Educational Studies on Family Education in Turkey in the Context of the “Year of the Family (2025)”

ABSTRACT

The family is a structure consisting of individuals who can act together due to reasons such as kinship, marriage, and blood ties, forming the smallest unit of society. An educated society paves the way for order, social welfare, and cohesion. Therefore, recent efforts aimed at societal advancement have increasingly considered family education. In this context, the current study was conducted to analyze the bibliometric aspects of articles written on family education in Turkey. For this purpose, the R-Studio tool was used to examine the dataset collected from the WoS and Scopus databases. According to the results, studies on family education in Turkey have shown an upward trend in recent years. It is known that the journal with the highest number of publications on this subject in Turkey is the Milli Eğitim journal. Among the universities most interested in the subject are Hacettepe and Gazi Universities. In journal articles written on family education, it was found that keyword groups such as female, human, article, Turkey, male, adult, education, adolescent, humans, and questionnaire were used simultaneously. The current research is expected to provide a general perspective on family education in Turkey. This study examined articles included in the Web of Science and Scopus databases up to the year 2025. In the future, studies covering different publication types in various databases may be conducted by following current trends.

Keywords: Family Education, map analysis, R-studio.

Giriş

Aile, toplumsal yapının temel taşı olarak kabul edilir (Alesina ve Giuliano, 2014; Ertan, 2022) ve bireylerin gelişiminde önemli bir rol oynar (Kaymak Özmen, 2004; Kerr ve Stattin 2003; Yolcu, 2022). Bireylerin sosyal ilişkilerinde ve kültürel aktarım süreçlerinde merkezi bir konumda bulunan aile, onların kimlik gelişiminde ve sosyalleşme süreçlerinde kritik bir etkiye sahiptir. Bu kimlik gelişimi ve sosyalleşme ise iyi bir aile iletişimi ile gerçekleşebilir. Konuyla ilgili olarak Otto (1962) aile içinde bireylerin birbirleriyle derinlemesine iletişim kurabilme yeteneğini, ailenin gücü olarak ifade ederken, Reiss (1989) aile içindeki iletişimin bireylerin ilişkilerini koruyup düzenleyeceğini ve aile yaşamının birçok yönünü sürdürebileceğini, Kerr ve Stattin (2003) ise aile içi iletişim sayesinde aktif olarak ebeveynlerin ve çocukların birlikte sosyal fırsatları ve ilişkileri şekillendirdiğini ifade etmiştir.

Aile içi etkileşimin güçlü olduğu ve bireylerin birbirlerine duyduğu güvenin arttığı bir ortamda, aile bütünlüğü de sağlanmış olmaktadır. Aile üyelerine güven duygusu vermek, ailenin birlikte olduğu hissini oluşturmak, onları çeşitli girişimlerinde cesaretlendirmek, aile gücünün bir kaynağını oluşturmaktadır (Otto, 1962). Konuyla ilgili olarak Küçükşen, Toptaş Böcü ve Çetin (2023) ailenin sevgi, saygı, bağlılık ve sadakat gibi değerlerle biçimlendiğini, bireylerin aile yaşantısını olumlu algılaması ve doyum alması sayesinde aile bütünlüğünün sağlandığını ifade etmiştir. DeFrain ve Stinnett’e (2002) göre kendilerini güçlü olarak tanımlayan ailelerin çoğunlukla ortak ve geniş çaplı özellikleri ya da nitelikleri paylaştığını ifade etmişlerdir. Parke (2004) ise olaya başka bir açıdan yaklaşarak, aile ilişkilerinin tam olarak anlaşılabilmesi için tüm aile üyelerinin rollerinin ve işlevlerinin birbirine bağımlılığını kabul etmekten geçtiğini dile getirmiştir. Ancak bu kabulde beraber aile içi güven duygusunun gerçekleştirilmesi sağlanmış ve birlikte sağlıklı bir yapı oluşturulmuş olur. Sağlıklı bir aile yapısının oluşması bireylerin kendilerini güvende ve huzurlu hissetmelerini sağlar.

Aile, bireyin dünyaya geldiği, temel ihtiyaçlarının karşılandığı ve ilk sosyalleşmenin gerçekleştiği önemli bir yapıdır. Çocukların psikolojik, biyolojik ve sosyal gelişiminde belirleyici bir özelliğe sahip olan aile, onların toplumsal yaşama uyum süreçlerinde de önemli roller üstlenir (Kaymak Özmen, 2004). Bunların yanı sıra ailenin kültürel özelliği, manevi değerleri, aile içi iletişimi ve inanç sistemleri, ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumları da doğrudan bireylere ve dolayısıyla topluma etki etmektedir (Moncher ve Josephson, 2004). Fakat bazı sebepler aile yapısını işlevsiz hale getirerek aile içi iletişimin sağlıklı olmasına neden olabilmektedir. Bu durumlar aile üyelerinin fizyolojik ve psikolojik rahatsızlıkları, akademik ve mesleki yaşamdaki problemleri, ekonomik sıkıntıları, temel yaşam becerilerinin eksikliği ve bağımlılık olarak (Avşaroğlu ve Akbulut, 2020) olarak ifade edilebilmektedir. Bundan dolayı sağlıklı ve güçlü aile yapılarının korunması hem bireylerin mutluluğu hem de toplumun sürdürülebilirliği açısından oldukça önemlidir. Konuyla bağlantılı olarak bazı çalışmalarda (Alesina ve Giuliano, 2014; Bayer, 2013; Kaymak Özmen, 2004) ailenin etkilemediği neredeyse hiçbir toplumsal yaşam alanının olmadığını belirtilerek, ailenin toplum hayatı için ayrı bir öneme sahip olduğunu ifade edilmektedir. Bu bağlamda ailenin, yalnızca biyolojik ve psikolojik bağları olan bireylerin bir araya gelmesiyle oluşan bir yapı olmadığı; aynı zamanda tarihsel, duygusal ve ekonomik birliktelik temelinde gelişen bir sistem olduğu (Gladding, 2015) söylenebilir.

Sonuç olarak, aile bireyin yetişmesinde, toplumun şekillenmesinde ve sosyal bağların güçlenmesinde temel bir role sahiptir. Bu nedenle, aile yapısının korunması ve sağlıklı işleyişinin sürdürülebilmesi, bireylerin ve toplumun refahı açısından büyük bir gerekliliktir. Bu gerekliliği sağlamak ise ailenin eğitimi ile gerçekleştirilebilir. Güzel (2006) aile eğitimi çoğunlukla ebeveynlere anne ve babalıkla ilgili farklı konularda bilgi ve farkındalık kazandırmayı amaçlayan programlar olarak açıklamıştır. Doğan (2015) aile eğitiminin çocuk ve aile açısından yararlı sonuçlar doğurabileceğini belirtmiştir. Üstünoğlu (1991) ise anne-baba eğitiminin amacını; ebeveynlerin çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda bilinçlendirmek, her yaş döneminin özelliklerine göre çocuklarını tanımlarına yardımcı olmak, sağlıklı iletişim yollarını öğretmek ve çocukların davranışlarını şekillendirecek becerileri kazandırmak olarak ifade etmiştir. Bu tanımlar, aile eğitiminin yeni yetişen genç bireylere sadece bilgi verme amaçlı değil, aynı zamanda ebeveynlerin tutum ve davranışlarında dönüşüm sağlama amacını gerçekleştirmek istediğini göstermektedir. Doh vd. (2016) erken çocukluk döneminde kazanılan güçlü ve sağlıklı ebeveyn-çocuk ilişkilerinin, bireyin yaşam boyu sürececek gelişimi için temel oluşturduğunu

ifade etmektedir. Bilgin (1987) ise çocuk eğitiminde en büyük hatalardan birinin ilk yılların önemsiz sayılması olduğunu dile getirmekte ve çocuğun ilk altı yılının kritik bir dönem olduğunu bu süreçte çocuğun sadece fiziksel değil, ruhsal olarak da hızla geliştiğini, zekâ, kişilik ve sosyal davranışların bu dönemde şekillenerek ileriki yaşantısını derinden etkilediğini belirtmektedir. Dolayısıyla çocuğun ilk eğitim ortamı olan ailede kazandığı değerler ve tutumlar hayatı boyunca yaşayacağı süreci şekillendirmede önemli bir paya sahiptir. Bu nedenle ailelere yönelik eğitim programları hem bireysel hem de toplumsal gelişim açısından büyük önem taşımaktadır. Şahin ve Özbey (2007) aile eğitim programlarının temel amacını, hedef kitlenin özelliklerine göre bir eğitim programı sağlamak olduğu şeklinde ifade etmiştir. Aile eğitim devlet destekli veya gönüllü kuruluşlar aracılığıyla da sağlanabilmektedir. Tönbül (2019) Türkiye’de aile eğitimi çalışmalarının birçok bakanlık, kurum, dernek ve vakıf aracılığıyla yürütüldüğünü, en yaygın eğitim örneğinin Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen 7-19 ve 0-18 yaş aile eğitimi programları olduğunu ve bu programların Halk Eğitimi Merkezleri bünyesinde hizmet içi eğitim almış kişiler tarafından gerçekleştirildiğini belirtmiştir. Ayrıca MEB dışında, aile eğitimi için faaliyet gösteren başlıca kuruluşlardan birinin de Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV) olduğunu ifade etmiştir.

Türkiye’de Cumhurbaşkanlığı himayesinde 2025 yılının “Aile Yılı” olarak ilan edilmesi, aile konusundaki akademik ve toplumsal farkındalığın artırılmasına yönelik önemli bir adım olarak görülmektedir. Bu bağlamda Türkiye’deki aile eğitimi alanında gerçekleştirilen eğitimsel çalışmaların sistematik bir şekilde analiz edilmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu çalışmayla alandaki köklü araştırmaları, eğilimleri, akademik üretkenliği ve araştırma boşluklarını belirlemek, politika yapıcılar, araştırmacılar ve uygulayıcılar için yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda da mevcut çalışmada bibliyometrik araştırmadan yararlanılmıştır. Bu analiz yönteminde hem matematiksel hem de istatistiksel teknikler aracılığıyla dergi, kitap, makale, vb. araçlar araştırılarak kullanılır (Evren ve Kozak, 2012). Bibliyometrik analizde büyük miktardaki bilimsel verileri ortaya çıkarmak ve analiz etmek amaçlanmaktadır (Bal ve Ufacık, 2023).

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni ve örnekleme, veri toplama aracı ile verilerin analiz süreci açıklanmıştır. Ayrıca araştırma etiğine ilişkin hususlar sunulmuştur.

Araştırma Modeli

Son yıllarda yayımlanan araştırmaların bir çalışma alanıyla ilgili ortaya konan eserlerin çeşitlenmesinin ve artışının o konudaki bilimsel çıktılarda eğilim oluşturduğu söylenmektedir. Ortaya çıkan bu eğilimler çeşitli istatistiki analizler yardımıyla saptanabilmektedir. Bibliyometrik analiz de bu eğilimleri saptamaya yarayan analiz türlerinden biri olarak bilinmektedir. Bibliyometrik analizin, çerçevesi çizilmiş bir konu içerisinde gerçekleştirilen belli tarihsel aralıktaki araştırmaları bilim insanlarının merak ettiği noktalara (atıf, yayın, yazar etkisi vb.) göre ortaya koyan ve çalışılan konuya ilişkin geniş bir bakış açısı sunan istatistiki analizleri içerdiği bilinmektedir (Aria ve Cuccurullo, 2017; Culnan, O'Reilly III ve Chatman, 1990; McBurney ve Novak, 2002). Bu araştırmada, Türkiye’deki eğitim çalışmalarında “aile eğitimi” temelinde gerçekleştirilen makalelerin bibliyometrik analizi gerçekleştirilmiştir. Bunun için WoS ve Scopus veri tabanlarında “aile eğitimi” temelindeki eğitim disiplindeki çalışmalara odaklanılmıştır. Böylelikle Türkiye’deki eğitim disiplini gerçekleştirilmiş olan “aile eğitimi” konu alan çalışmalara yönelik genel bir bakış açısı ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu bağlamda ilgili konu alanını bütüncül bir şekilde incelemek için araştırmada aşağıdaki sorulara cevap vermek amaçlanmaktadır.

- Türkiye’de aile eğitimi ile ilgili yayımlanan eğitim makalelerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
- Türkiye’de aile eğitimi ile ilgili yayımlanan makalelere en çok ilgi duyan araştırmacılar hangileridir?
- Türkiye’de aile eğitimi ile ilgili yayımlanan makalelerin üniversitelere göre bağlantı durumları ve konuyla ilgili yayınları üreten kurumların iş birliği durumları nedir?

- Türkiye’de aile eğitimi ile ilgili yayımlanan makalelerde en çok ilgi görenler hangileridir?
- Türkiye’de aile eğitimi ile ilgili en çok makale yayımlayan dergiler hangileridir?
- Türkiye’de aile eğitimi ile ilgili yayımlanan makalelerde en çok kullanılan anahtar kelimeler hangileridir?
- Türkiye’de aile eğitimi ile ilgili yayımlanan makalelerin oluşturduğu eğilimler ve tema haritalama ağı nasıldır?

Evren ve Örneklem

Bu çalışmada, Web of Science (WoS) ve Scopus veri tabanlarında yer alan aile eğitimi konulu makalelerin mevcut durumunu, güncel eğilimlerini ve tarihsel gelişimini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda araştırmanın evrenini, söz konusu veri tabanlarında “aile”, “eğitim”, “aile eğitimi” ve “ebeveyn eğitimi” anahtar kelimeleri ile taranan ulusal makaleler oluşturmaktadır. Veri tabanları incelendiğinde konuyla ilgili ilk makalelerin 1984 yılından itibaren yayımlanmaya başladığı tespit edilmiştir. Bu çerçevede araştırma örneklemini 1984-2024 yılları arasında Web of Science (WoS) ve Scopus veri tabanlarında “aile”, “eğitim”, “aile eğitimi” ve “ebeveyn eğitimi” anahtar kelimeleriyle yapılan tarama sonucunda elde edilen 1015 çalışmadan oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veriler Web of Science WoS ve Scopus veri tabanlarından elde edilmiştir. Literatüre bakıldığında bibliyometrik analizi konu edinen çalışmaların genelde incelenmek istenen konu ile ilgili çalışılabilecek sayıda olan farklı türdeki çalışmalardan (makale, kitap, bildiri vb.) oluşan araştırma türlerinden meydana gelen veri setini incelenerek (Ellegaard ve Wallin, 2015) gerçekleştirildiği bilinmektedir. Bu doğrultuda, söz konusu veri tabanlarının tercih edilmesinin sebebi, alanında nitelikli ve önemli etkiye sahip bilimsel yayınlara yer vermesidir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu çalışmadaki veri setine erişimin sınırları ve elde edilen veri setindeki gerçekleştirilen işlemler aşağıda yer alan Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1.

Veri Toplama Süreci ve Verilerin Ayıklanması

Gerçekleştirilen İşlemlerin Detayı	
Veri Tabanı	WoS (Author Keywords)
	1. WoS veri tabanında Author Keywords sekmesinde "family education" or "parent education" or "family" and "education" araması yapılarak 5,992 çalışmaya ulaşılmıştır. 2. Daha sonra “article” olanlar tercih edilerek 5,328 sonra da Türkiye özelindeki çalışmalar seçilerek 105 çalışma tespit edilmiştir. 3. Bu çalışmalardan sonra “Education Educational Research”, “Education Special”, “Education Scientific Disciplines” çalışma alanları seçilerek 42 adet çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmalar “BibTeX” dosyası biçiminde bilgisayar ortamına kaydedilmiştir.
Veri Tabanı	Scopus (Article title, abstract, keywords)
	1. Scopus veri tabanında article title, abstract, keywords sekmesinde "family education" or "parent education" or "family" and "education" araması yapılarak 227,736 çalışmaya ulaşılmıştır. 2. Daha sonra veri seti Social Sciences olarak sınırlandırıldığında 63,024; article olarak sınırlandırıldığında ise 51,065 çalışmaya ulaşılmıştır. 3. Bu çalışmaların içerisinde Türkiye’deki çalışmalar seçilerek 1035 çalışmaya; bunların içinden de 2025 yılında yayımlanacak olanlar devre dışı bırakılarak ve çalışmaların dilinin Türkçe ve İngilizce olarak yayımlananlar seçilerek 1009 çalışmaya ulaşılmıştır. 4. Bu çalışmalar içerisinde son olarak “source type” olarak “journal” olanlar seçilerek nihai olarak 994 makale çalışmasına ulaşılmıştır. Ulaşılan bu çalışmalar “.csv” formatı olarak bilgisayar ortamına kaydedilmiştir.

Veri Birleştirme ve
Ayıklama Süreci

Yukarıda yer alan veri tabanlarından elde edilen toplam 1036 (994 Scopus, 42 WoS) makale çalışmasına ait veriler R yazılımında geliştirilen bir kod yardımıyla birleştirilerek mükerrer çalışmalar ayıklanmıştır. Bu ayıklama işlemi sonucunda mükerrer 20 adet çalışma elenerek 1016 adet çalışmaya ait .csv dosyası bilgisayar ortamına kaydedilmiştir. Daha sonra indirilen dosyadaki verilerin bazı bilgileri (yazar, başlık vb.) esas alınarak tek tek A'dan Z'ye doğru sıralanarak tekrardan mükerrer veriler incelenmiştir. Bu inceleme neticesinde bir adet çalışmanın (Class-wide Positive Behavior Support Plan on Adhering to the Classroom Rules) iki sefer veri setinde yer aldığı görülmüş ve bunlardan biri çıkarılarak nihai çalışma sayısı **1015** veriye düşmüştür.

Her iki veri tabanından elde edilerek birleştirilen veri tabanındaki makalelerin verilerin analizi için R istatistik programının altyapısı ile uyumlu çalışabilen R-Studio programından faydalanılmıştır. Açık kaynak kodlu olan bu programlama dili kullananlara çeşitli alternatifler sunmaktadır. Programın açık kaynak kodlu olması onun sürekli kendisini güncelleyebilmesine fırsat tanımaktadır. Programı kullanmak isteyen kişiler <https://cran.r-project.org/> adresinde araştırmacılar için sunulan paketlerden faydalanabilmektedirler. Bu araştırmada ise veriler sunulan paketlerden biri olan bibliometrix paketinden (University of Naples Federico II'den Massimo Aria ve Corrado Cuccurullo'nun iş birliği ile geliştirilen) yararlanılarak analiz edilmiştir. Analiz işlemine başlamadan önce R-Studio'ya eklenen "bibliometrix" paketi kullanılmak üzere aktif edilerek yukarıda anlatıldığı şekliyle elde edilen ve birleştirilen veriler .csv formatında R programının ara yüzüne eklenmiştir. Bu işlemten sonra bibliometrix paketinin fırsat tanıdığı yıllara göre üretkenlik grafiği, en ilgili araştırmacılar, üniversiteler temel alındığında en ilgili bağlantı durumları, yayımlanan makalelerde en çok ilgi görenler, en çok makale yayımlayan dergiler, aile eğitimi ile ilgili alanyazındaki eğilimler ve anahtar kelime analizini ortaya koyan analiz türlerinden faydalanılarak elde edilen nicel veriler ve grafikler yorumlanarak Türkiye'de geçmişten günümüze aile eğitimi ile ilgili yapılan eğitim temalı makalelerin genel çerçevesi belirlenmiştir.

Araştırma Etiği

"Aile Yılı (2025)" "Münasebetiyle Türkiye'deki Aile Eğitimi Üzerine Yapılan Eğitim Çalışmalarının Seyrine Yönelik Bir İnceleme" başlıklı çalışma etik kurul onayı gerektirmemektedir.

Bulgular

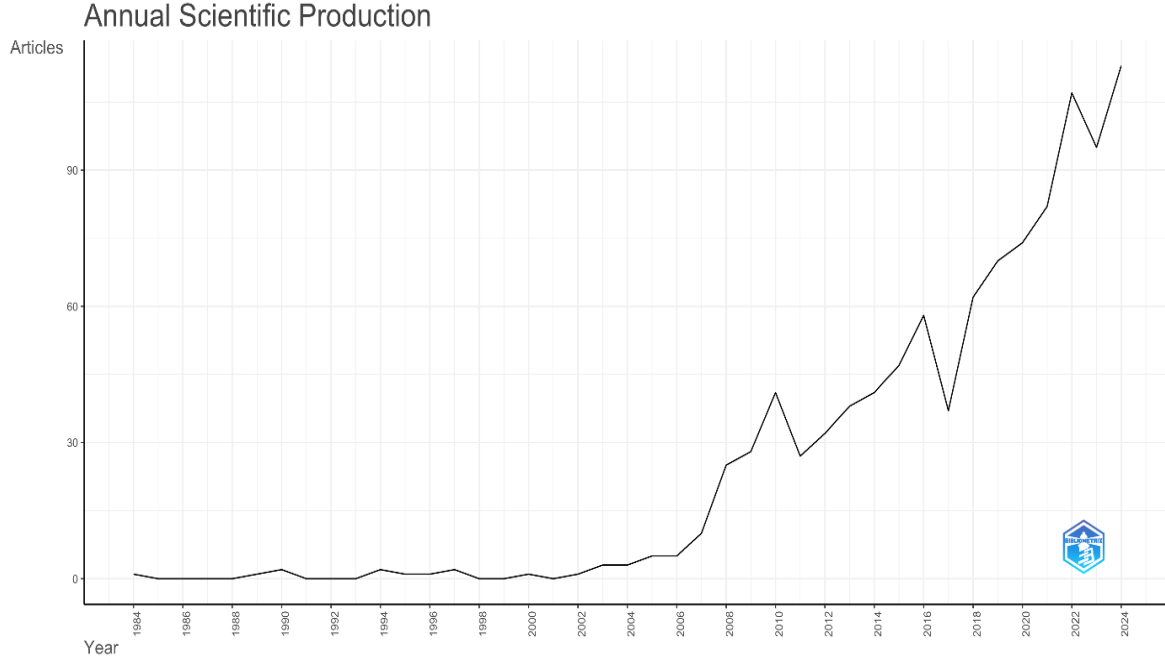
Araştırmanın bu bölümünde incelenen veri setlerinde aile eğitimi temel alan makale çalışmalarına dair temel bilgiler sunulmuştur.

Tablo 2.
Temel Bilgiler

Zaman Aralığı	1984-2024
Makale	1015
Yazarlar	2231
Tek Yazarlı Makalelerin Yazarı	263
Makale	1014
Tam Metin Bildiri	1

Tablo 2'deki bilgilere göre araştırma yapılan veri tabanlarında "aile eğitimi" anahtar kelimesinin ilk kez Bulut (1984) tarafından gerçekleştirilen çalışmada kullanıldığı görülmektedir. Bu çalışma sağlık eğitimi bağlamında aile eğitimi konu alan bir çalışmadır. Öte yandan tablodaki bilgilere göre "aile eğitimi" anahtar kelimesiyle gerçekleştirilen 1015 makale (1014 makale ve 1 tam metin bildiri) yayımlanmıştır. Kırk yıllık zaman diliminde toplamda 2231 farklı yazar eğitim bilimleri bağlamında "aile eğitimi" anahtar kelimesi çerçevesinde çalışma yürütmüştür. Yukarıda yer alan tablo incelendiğinde bu yazarların bazılarının (f=263) araştırmalarını tek yazarlı olarak gerçekleştirdikleri

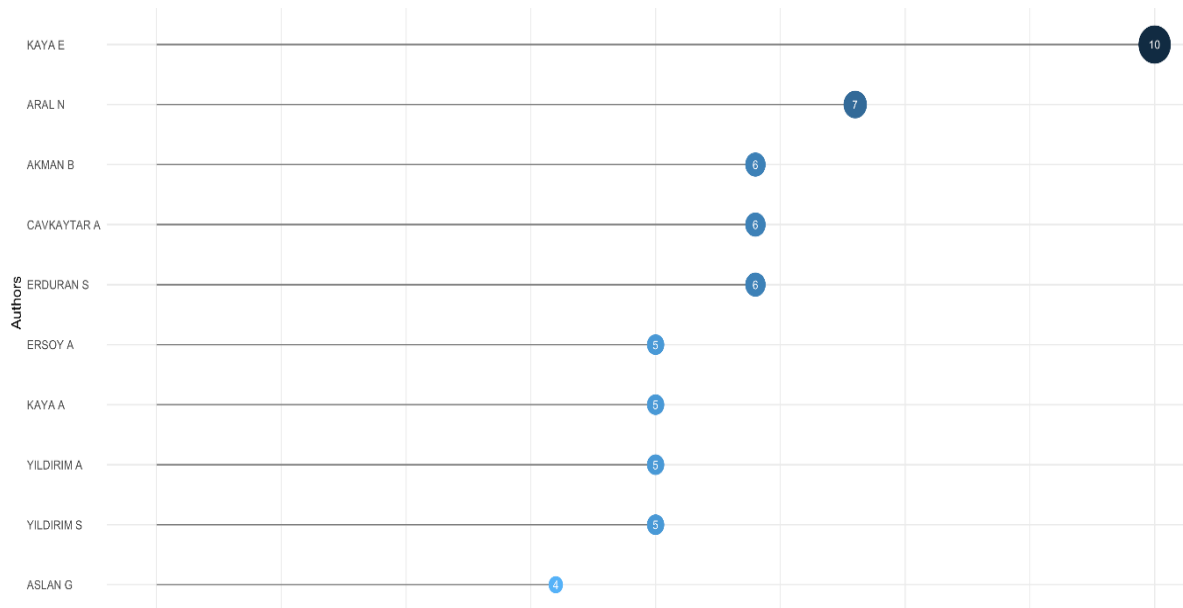
görülmektedir. Aşağıda yer alan Şekil 1’de incelenen veri tabanlarında aile eğitimi konulu makalelere yönelik bilimsel üretim grafiği yer almaktadır.

Şekil 1. Yıllık Bilimsel Makale Üretimi

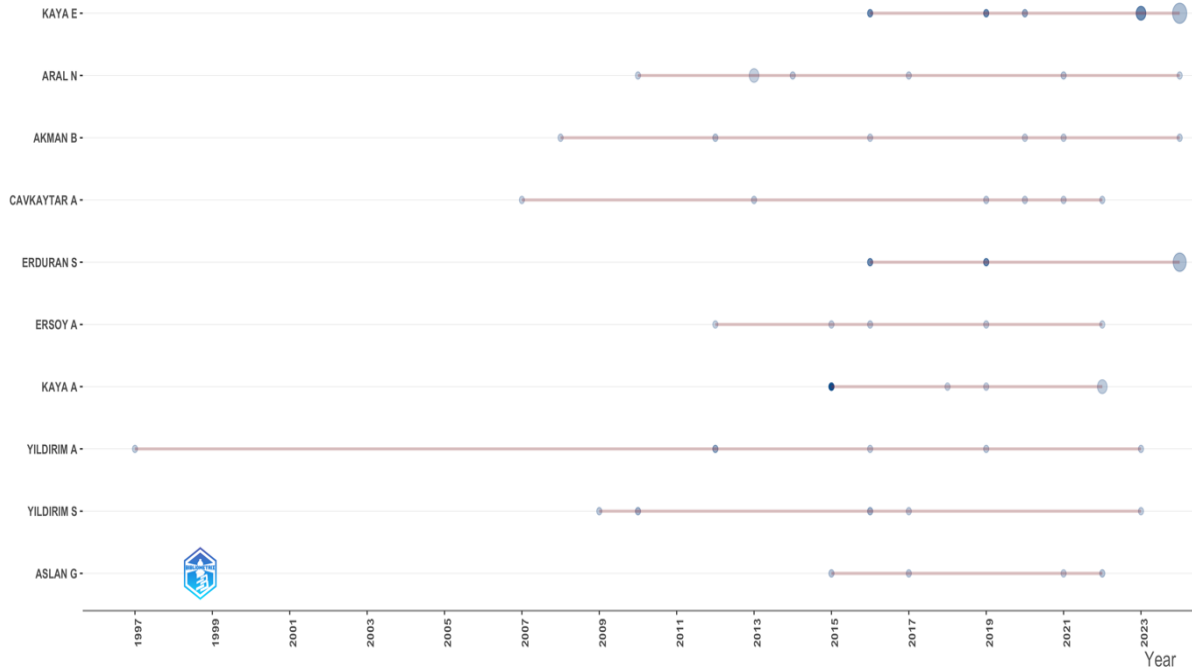
Şekil 1 incelendiğinde Türkiye’de aile eğitimi konulu makale çalışmasının ilk defa 1984 yılında başladığı tespit edilmiştir. Konuyla ilgili çalışmaların 2006 yılına kadar durağan sayılabilecek bir seyir izlediği görülse de özellikle bu yıldan sonra konuyla ilgili yayımlanan çalışmalarda dalgalı da olsa artış yaşandığı ve 2024 yılına kadar bu artışın devam ettiği söylenebilir. 2024 yılında aile eğitimine yönelik makale sayısının 113 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Aile eğitimi ile ilgili çalışmaların artması, araştırmacıların bu alana olan ilgisinin de giderek arttığını göstermektedir.

Aşağıda yer alan Şekil 2’de incelenen veri tabanlarında Türkiye’de aile eğitimi konusuna ilgi duyan ilk 10 araştırmacı ve konuyla ilgili ürettikleri makale sayıları yer almaktadır.

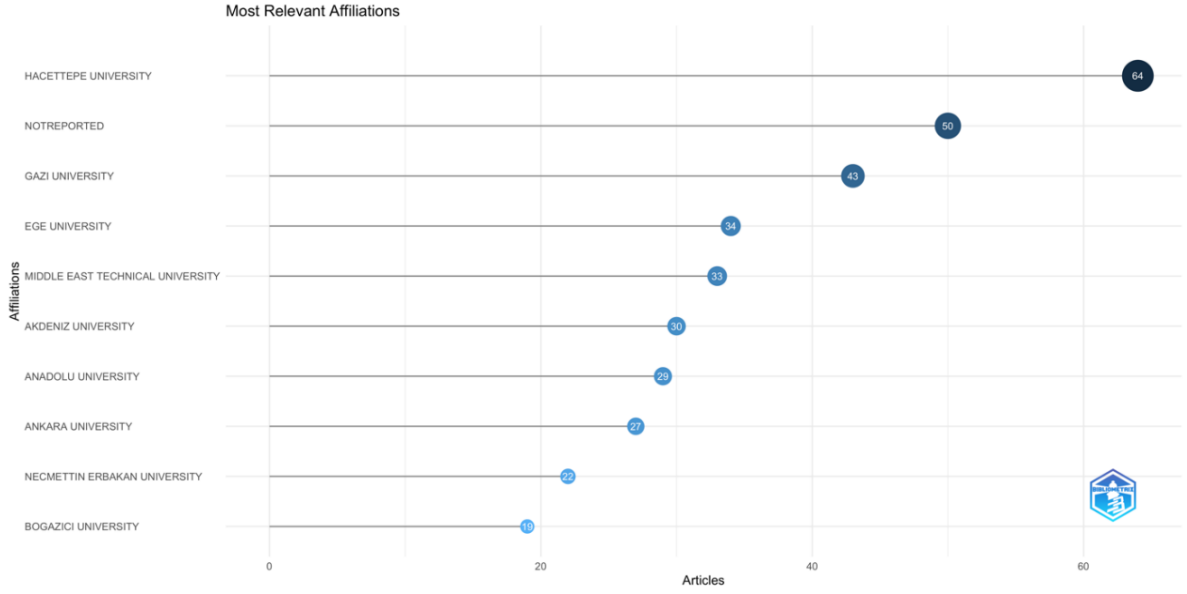
Şekil 2. En İlgili Yazarlar

Şekil 2’de yer alan bilgilere göre konuyla ilgili olarak Kaya, E.’nin 10 makaleyle aile eğitimi konusuna en ilgili yazar olduğu söylenebilir. Onu 7 çalışmayla Aral, N. takip etmektedir. Diğer araştırmacılardan olan Akman, B., Cavkaytar, A., ve Erduran, S.’nin konuyla ilgili 6’şar çalışmaları bulunmaktadır. Diğer yazarlar ise makale sayısı olarak bu yazarları takip etmektedirler. Aile eğitimi konusuyla ilgilenen araştırmacıların yayına başlama yılları ve atıf patlama değerleri Şekil 3’te yer almaktadır.

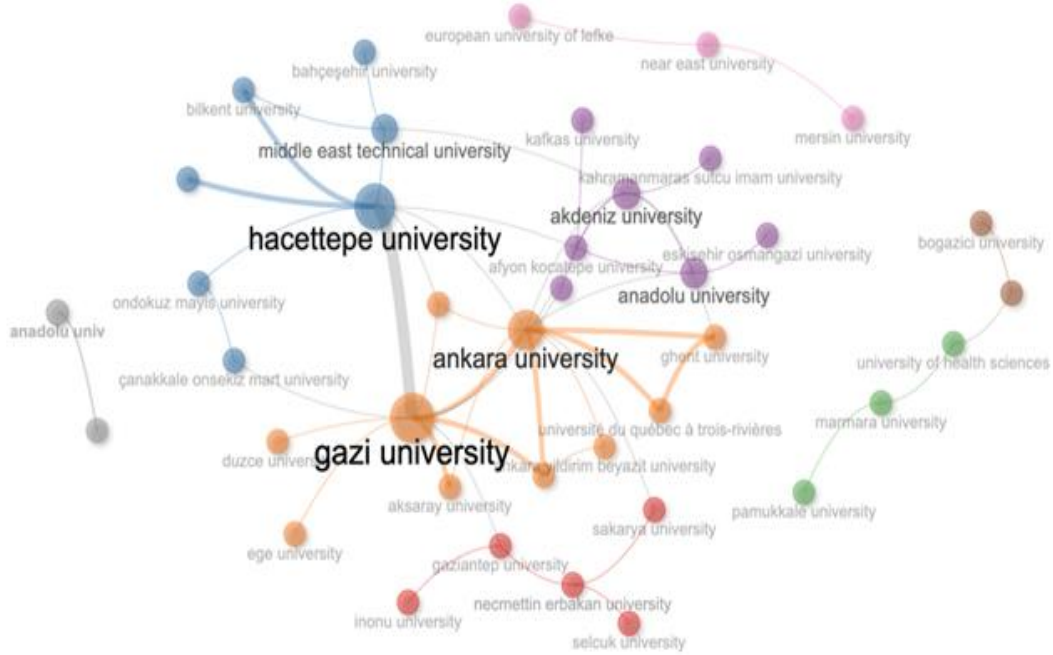
Şekil 3. Yazarların Zaman İçinde Üretimleri

Şekil 3’te yer alan bilgilere göre şekildeki noktaların büyüklüğü makale sayısı ile ilgili iken renk koyuluğu ise makaleye gelen atıf değeri hakkında bilgi vermektedir. Buna göre şekildeki makale sayısında birinci sırada olan Kaya E.’nin yukarıda belirtilen veri tabanlarıyla sınırlı olmak üzere aile eğitimi ile ilgili ilk makalesini 2016 yılında yazdığı ve konuyla ilgili yıl başına en fazla makale üreten yazar olduğu görülmektedir. Bu yazarın sekiz yıllık süre içerisinde 10 makale üretmesi son yıllarda aile eğitimi konusuna eğilimli olduğunu göstermektedir. Öte yandan konuyla ilgili üretken ilk 10 araştırmacı içerisinde yer alan Kaya A. (2015) ise yıllık toplam atıf ortalamasında birinci sıradadır. Yazarın yayımladığı “Islamisation of Turkey under the AKP Rule: Empowering Family, Faith and Charity” adlı çalışma en fazla atıf alan ve alanda ilgi gören bir çalışma olarak görülmektedir. Bunun yanında Türkiye’de aile eğitimi konusunda ilk 10 araştırmacı içerisinde bulunan ve bu konuda en eski yayına sahip araştırmacı olan Yıldırım A. (1997) ilk çalışmasını (Gender role influences on Turkish adolescents' self-identity) Adolescence dergisinde yayımlamıştır. Çalışmada Türk ergenlerin öz kimlik süreçlerinde cinsiyet rolünün etkileri araştırılmıştır. Türkiye'nin kentsel ve kırsal alanlarından 14 ila 17 yaşlarındaki ergenlerin incelendiği çalışmada hem erkekler hem de kadınlar için ailenin baskın bir aidiyet kaynağı olduğu, bunun yanı sıra arkadaşlıklar ile okulun da ergenler üzerinde baskın bir aidiyet kaynağı oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aşağıda yer alan şekil 4’te aile eğitimi konusuyla alakalı en ilgili bağılıklara (Üniversite) yer verilmiştir.

Şekil 4. En İlgili Bağlılıklar (Üniversite)

Şekil 4’te yer alan bilgilerde aile eğitimi konusuyla en ilgili bağlantıları olan üniversiteler verilmektedir. Buna göre Türkiye’deki üniversitelerden Hacettepe Üniversitesinin konuyla ilgili en fazla yayına sahip üniversite olduğu görülmektedir. Bunu 43 çalışma ile Gazi Üniversitesi takip etmektedir. Ancak şekilde ikinci sırada görünen “raporlanamayan” kısmı veri setinin elde edildiği makale çalışmalarında muhtemelen üniversite isminin belirtilmediği çalışmaların bir araya gelmesinden oluşmaktadır. Aşağıda yer alan şekil 5’te Türkiye’de aile eğitimi üzerine yazılan eğitim temalı makaleleri üreten kurumlar arasındaki iş birliğine yer verilmiştir.

Şekil 5. Kurumlar Arasındaki İş Birliği Ağı

Şekil 5 incelendiğinde aile eğitimi ile ilgili makale üreten üniversitelerden Hacettepe ve Gazi Üniversiteleri arasındaki kuvvetli iş birliği dikkat çekmektedir. Şekilde yer alan kümelenmelere bakıldığında Gazi Üniversitesinin içinde yer aldığı turuncu kümenin en fazla iş birliği gösteren kümelenmedeki üniversiteler olduğu söylenebilir. Bunu Hacettepe Üniversitesinin içerisinde yer aldığı mavi kümelenme takip etmektedir. Öte yandan Akdeniz Üniversitesi ile Anadolu Üniversitelerini içine alan mor renkli kümelenme de iş birliği açısından dikkate değerdir. Bunun yanında bazı üniversiteler arasında zayıf da olsa iş birliği ağları mevcuttur. Aşağıdaki Tablo 3'teki bilgiler ışığında toplam alıntı sayısına göre listelenen makalelerde uluslararası alanda aile eğitimi ile ilgili çalışma yapan araştırmacılar tarafından en çok ilgi gören çalışmalara yer verilmiştir.

Tablo 3.

Uluslararası Alanda En Fazla Alıntılanan Makaleler

Yazar ve Çalışması	Toplam Atıf
Irzik G, 2011, Scı Educ	326
Kaya A, 2015, South Eur Soc Polit	195
Gürel E, 2010, Ann Tour Res	188
Doğan N, 2008, J Res Scı Teach	154
Hauser P, 2010, Am Ann Deaf kaynakçaya bak	149
Dabic M, 2012, Int J Gender Entrepreneurship	133
Karaköse T, 2021, Sustainability	116
Thomas D, 1990, J Dev Econ	116
Askar P, 2009, Turk Onl J Edu Tech	113
Sarı T, 2020, Qual Res Edu	112

Tablo 3'teki bilgiler ışığında toplam alıntı sayısına göre listelenen makalelerde uluslararası alanda aile eğitimi ile ilgili çalışma yapan araştırmacılar tarafından en çok ilgi gören çalışmanın “Family Resemblance Approach to the Nature of Science for Science Education” (Irzik ve Nola, 2011) olduğu görülmektedir. Bu çalışmanın çok eski tarihli olmamasına rağmen en fazla atıf alan çalışma olması, yazarların “bilimin doğasına aile benzerliği” yaklaşımını benimseyip savunmalarından kaynaklanması olarak söylenebilir. Çalışmada aile benzerliği kavramına dayalı alternatif bir yaklaşım sunulmakta ve yaklaşımın bazı ayrıntıları tartışılmaktadır. En fazla atıf alan ikinci sıradaki makalede ise “Islamisation of Turkey under the AKP Rule: Empowering Family, Faith and Charity” (Kaya, 2015) isimli çalışmadır. Bu eser neoliberal sosyal politikalar ile dini yönetim biçimleri arasındaki bağlantılara atıfta bulunmakta ve AKP (Adalet ve Kalkınma Partisi) iktidarı için ailenin, inanç temelli gönüllü örgütlerin, hayır kurumlarının, eğitimin ve İslam'ın artan önemine değinmektedir. Listede üçüncü sıradaki makale turizm öğrencilerinin girişimcilik niyetleri üzerine kaleme alınan “Tourism students' entrepreneurial intentions” (Gürel, Altınay ve Daniele, 2010) adlı çalışmadır. Bu eserde İngiltere ve Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin sosyo-kültürel geçmişleri, risk alma eğilimi ve girişimci bir aile geçmişine sahip olma ile girişimcilik arasındaki ilişki araştırılmaktadır. Bunun yanında yüksek düzeyde atıf alan diğer çalışmaların genelini ise eğitim ile ilişkilendirilebilecek ve ailenin de araştırılan popülasyon üzerinde etkilerinin olabileceği yönündeki çalışmalardan meydana geldiği söylenebilir. Aşağıda yer alan Tablo 4'te aile eğitimi konusuyla ilgili yazılan bilimsel makalelerin en çok yayımlandığı dergilere yer verilmiştir.

Tablo 4.

Konuyla İlgili En Çok Makale Yayımlayan Dergiler

Dergiler	Makale (f)
“Millî Eğitim”	69
“Eğitim ve Bilim”	49
“Elementary Education Online”	40
“Eğitim Araştırmaları- Eurasian Journal of Educational Research”	27

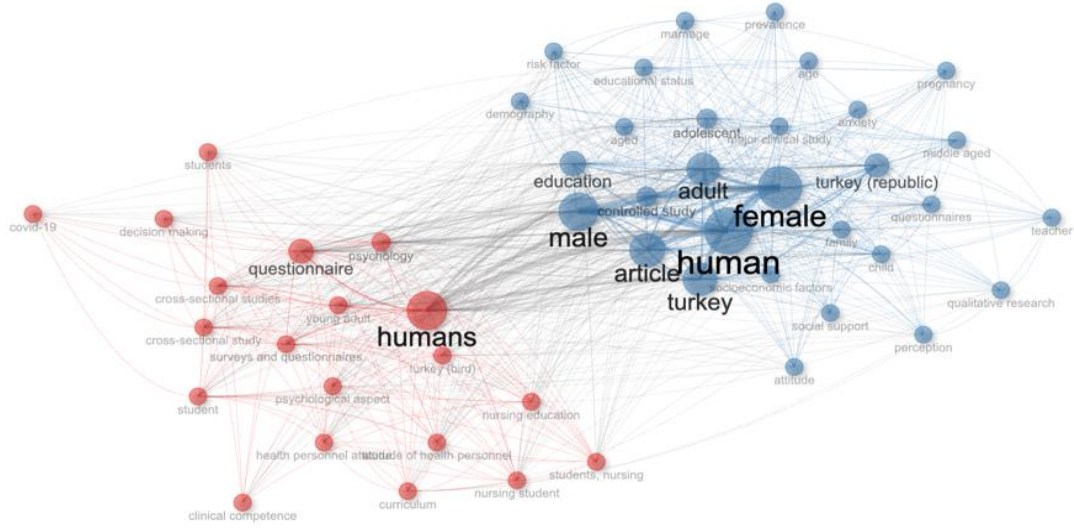
“Hacettepe Eğitim Dergisi”	26
“Ankara Medical Journal”	24
“Anthropologist”	20
“Turkish Online Journal of Educational Technology”	16
“Cumhuriyet İlahiyat Dergisi”	15
“Nurse Education Today”	14

Tablo 4’te yer alan dergilere bakıldığında konuyla ilgili en çok makalenin yayımlandığı dergilerin başında 69 makaleyle Milli Eğitim Dergisi gelmektedir. Bunu 49 makaleyle Eğitim ve Bilim, 40 makaleyle ise Elementary Education Online adlı derginin takip ettiği görülmektedir. Diğer dergilerin ise konuyla ilgili farklı sayılarda makale ürettikleri tespit edilmiştir. Milli Eğitim Dergisi yayın hayatına 1973 yılında başlamıştır. Dergi, eğitim ve öğretim kuram ve faaliyetlerini dikkate alarak bilimsel çalışmalara yer vermektedir. Okul öncesi eğitim kademesinden yükseköğretime kadar tüm eğitim kademelerinde geniş bir çerçevede öğrenciler, öğretmenler, eğitim yöneticileri, örgün ve yaygın eğitime yönelik yapılan çalışmaları kapsamına almaktadır. Aşağıda yer alan Şekil 6’da aile eğitimi ile ilgili gerçekleştirilen makalelerde en fazla kullanılan anahtar kelimelerden oluşan keyword plus kelime bulutu yer almaktadır.

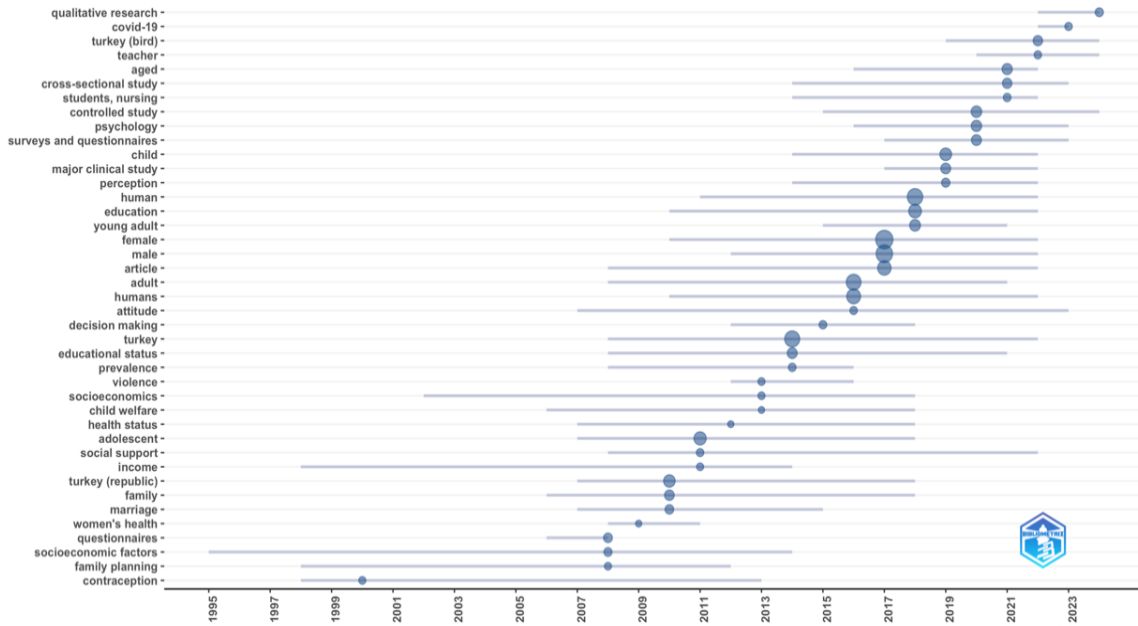
Şekil 6. Kelime Bulutu

Yukarıda yer alan Şekil 6’daki kelime bulutu yapılandırılırken bir kelime ile sınırlandırılma yapılmıştır. Buna göre en fazla kullanılan 50 keyword plus limit olarak ayarlanmıştır. Literatür incelendiğinde keywords plus’ın, araştırmacıların kullandıkları anahtar kelimelere oranla daha kapsamlı bilgiler içerdiği (Garfield, 1990) ifade edilmektedir. Dolayısıyla herhangi bir çalışma alanında araştırma yapmak isteyen bilim insanlarının dergilerin yönergelerinde belirtilen 3-5 anahtar kelime kullanması beklenmektedir. Bu bağlamda çeşitli veri tabanları araştırmacılar tarafından kullanılan anahtar kelimeler üzerinden araştırılan konuyla ilgili daha detaylı bilgilere erişebilmek için keyword plus üretmektedir. Üretilen bu keyword plus ilişkili içerisinde olduğu diğer anahtar kelimelerle ilişki sıklığını ve araştırılan konuyla ilgili genel eğilimleri ortaya çıkarmaktadır (Tripathi ve diğerleri, 2018). Bu bağlamda yukarıdaki Şekil 6 incelendiğinde aile eğitimi konusunda en sık kullanılan anahtar kelimeler “female, male, human, humans, turkey, education, adolescent” şeklindedir. Bu anahtar kelimeler ışığında, hangi anahtar kelimelerin birlikte daha sık kullanıldığına yönelik yapılan co-occurrence words analysis yapılarak şekil 7’de gösterilmiştir.

Şekil 7. Eş Zamanlı Kullanılan Anahtar Kelimeler

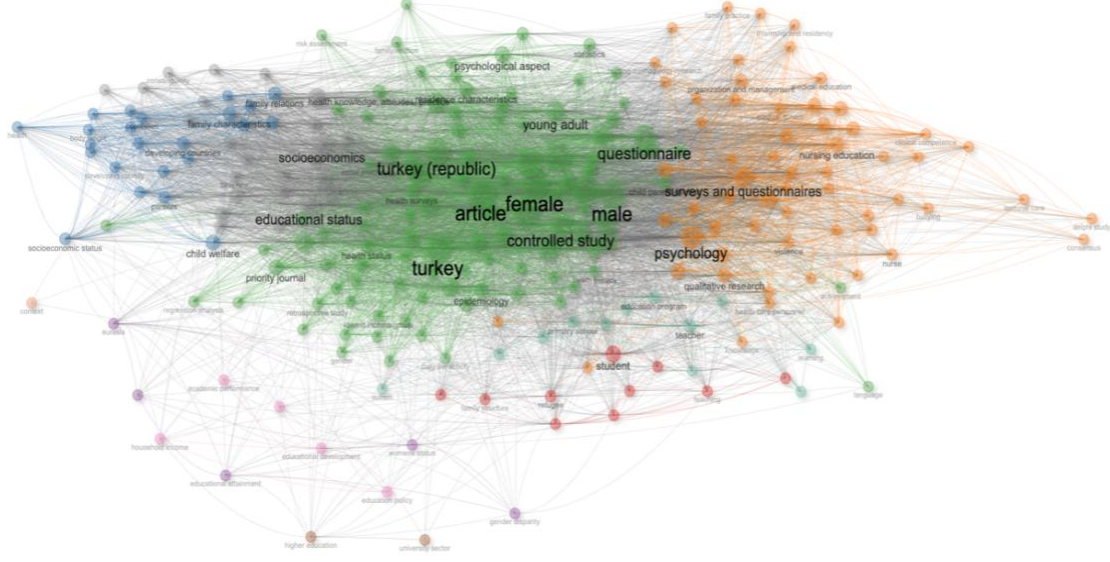
Yukarıda yer alan görsel, makalelerde birlikte daha sık kullanılan anahtar kelimeleri iki farklı grup hâlinde göstermiştir. Mavi kümede “female, human, article, Turkey, male, adult, education, adolescent”; kırmızı kümede ise “humans, questionnaire” gibi anahtar kelimeler öne çıkmaktadır. Bu iki küme arasında, anahtar kelimelerin birlikte kullanımı açısından anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Aşağıda yer alan Şekil 8’de incelenen veri tabanlarına göre aile eğitimi ile ilgili makalelerin oluşturduğu trend topics listesi bulunmaktadır.

Şekil 8. Eğilim Konuları

Yukarıda yer alan şekilde kelime minimum sıklığı 10 olarak ayarlanan ve aile eğitimi ile ilgili makalelerdeki eğilim konularına yer verilmiştir. Buna göre son yıllarda aile eğitimi ile ilgili en eğilimli olan konunun aile eğitimi dışında “female, male, human, Turkey, adult, humans, article, education, adolescent, child, young adult, controlled study, psychology, aged, educational status” gibi kelime gruplarından oluştuğu belirlenmiştir. Bu kelime gruplarının zaman içindeki kullanım durumları incelendiğinde ise socioeconomic factors kelime grubunun aile eğitime yönelik makale çalışmalarında en eski (1995) kullanım durumu olan anahtar kelime olduğu söylenebilir. Öte yandan aile eğitime yönelik makale çalışmalarında en yeni sayılabilecek makale çalışmalarında qualitative research ve

teacher kelime gruplarının kullanıldığı görülmektedir. Bu durum son yıllardaki aile eğitimine yönelik makalelerde hem nitel paradigmaya dayalı hem de öğretmenleri konu edinen çalışmaların eğilimli çalışmalar olarak değerlendirilebileceğini göstermektedir. Aşağıda yer alan Şekil 9’da incelenen veri tabanlarındaki aile eğitimi ile ilgili eğitim konulu makalelerin Keywords Plus tarafından belirlenen kelime ağı haritası verilmiştir.

Şekil 9. Tematik Harita Ağı

Yukarıda yer alan şekildeki tematik harita ağında 3 farklı kümenin olduğu görülmektedir. Bu kümelerden olan yeşil kümede “Turkey (republic), article, female, male, controlled study, questionnaire, young adult, educational status; turuncu kümede psychology, surveys and questionnaires, nursing education; mavi kümede ise socioeconomic factors, family characteristics, parent, population, family relations, child welfare” kelimelerinin olduğu görülmektedir. Kelime gruplarından en geniş daire boyutuna sahip kelime gruplarının yeşil grup olduğu sonucuna varılmıştır. Bu durum buradaki kelimelerin diğerlerine göre, diğer anahtar kelimelerle daha sık birlikte kullanıldığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Aile eğitimi ile ilgili eğitim makalelerinin bibliyometrik incelemesinin gerçekleştirildiği bu araştırmada, veri setinde bulunan konuyla ilgili makale sayısında son yıllarda artış olduğu tespit edilmiştir. Özellikle 2006 yılından sonra aile eğitimi ile ilgili yayımlanan makalelerde dalgalı da olsa ivmelenme yaşandığı ve 2024 yılına kadar bu artışın devam ettiği söylenebilir. 2024 yılında aile eğitimine yönelik makale sayısının 113 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Aile eğitimi ile ilgili çalışmaların giderek artan bir seyir izlemesi toplum açısından ailenin ve sonuç olarak aileye verilecek eğitimin önemli olduğuna yönelik bir farkındalığın olduğu sonucunu doğurabilir. Konuyla ilgili olarak Rodríguez, López, ve Rodríguez (2009) yapmış oldukları çalışmada ailevi ve duygusal yakınlık içindeki bireyler arasında meydana gelen şiddet olaylarının, uzmanları bu konuya ilişkin çalışmalar yapmaya yönlendirdiğini ifade etmektedir. Bu durum aile eğitimi bağlamında düşünüldüğünde; hemen her toplumda aileyi oluşturan bireyler arasındaki ilişkilerin sağlam tutulması ve anlaşmazlıkların giderilmesi için çalışmaların varlığından bahsedilebilir. Aynı şekilde alan yazında incelenen doktora tezlerinin sonuçlarında da ailelerin eğitim ortamlarına katılımını ve bunların eğitim ortamlarında ne gibi sonuçlar doğurduğunu temel alan çalışmaların da giderek artış gösterdiğinden bahsedilmektedir (Ruíz-Marín, ve Hernández-Prados, 2016).

İncelenen veri tabanlarında aile eğitimi anahtar kelimesinin ilk kez yer aldığı makalenin Bulut (1984) tarafından kaleme alındığı belirlenmiştir. Çalışma sağlık eğitimi bağlamında aile eğitimi temel alan bir makaledir. Sonraki yıllarda da farklı zamanlarda direkt olarak aile eğitimi ve eğitim ilişkisinin

konu edinildiği (“Family Background and Individual Measures as Predictors of Turkish Primary School Children’s Academic Achievement - Hortaçsu, Ertem, Kurtoğlu ve Uzer, 1990; Parents’ Education Level, Popularity, Individual Cognitions, and Academic Performance: An Investigation with Turkish Children - Hortaçsu, 1994; An overview of parent training and counselling with the parents of children with mental disabilities and autism in Turkey - Akkok, 1994”) araştırmalar yayımlanmıştır. Konuyla ilgili ilerleyen yıllarda yapılan çalışmalar incelendiğinde aile ve ebeveynlerin farklı bilim dalları açısından ele alındığı görülmektedir. Bu çalışmalar çoğunlukla ailenin ve ebeveynlerin ilgili bilim dalına göre eğitim düzeyini, tecrübesini ve gelişmişliğini temel almaktadır.

Türkiye’de aile eğitime yönelik eğitim temelli olarak oluşturulan makalelerde en üretken yazarlara bakıldığında Kaya, E.’nin 10 makaleyle aile eğitimi konusuna en ilgili yazar olduğu söylenebilir. Yazar Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesinde görev yapmaktadır. Konuyla ilgili ilk çalışmasını 2006 yılında yazan Kaya, aile eğitimi konusuyla ilgili yıl başına en fazla makale üreten yazardır. Öte yandan konuyla ilgili üretken ilk 10 araştırmacı içerisinde yer alan ve bu konuda en eski yayına sahip araştırmacı olan Yıldırım A. ilk çalışmasını Adolescence dergisinde yayımlamıştır. Çalışmada Türk ergenlerin öz kimlik süreçlerinde cinsiyet rolünün etkileri araştırılmış ve hem erkekler hem de kadınlar için ailenin baskın bir aidiyet kaynağı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışılan konu ile ilgili en fazla makale yayımlayan üniversitenin Hacettepe Üniversitesi olduğu, bunu Gazi Üniversitesinin takip ettiği görülmektedir. Öte yandan üniversiteler arasındaki iş birliğine bakıldığında ise bazı üniversiteler arasındaki iş birliğinin kuvvetli olduğu, bazılarında ise zayıf kaldığı görülmüştür. Örnek vermek gerekirse Hacettepe ve Gazi Üniversiteleri arasındaki kuvvetli iş birliği dikkat çekmektedir. Bulgular bölümünde kümelenmelerin yer aldığı kısma bakıldığında Gazi Üniversitesinin içinde yer aldığı turuncu kümenin en fazla iş birliği gösteren küme grubu olduğu söylenebilir. Bunu Hacettepe, Anadolu ve Akdeniz Üniversitelerinin içerisinde yer aldığı kümelenmeler takip etmektedir. Diğer kümelenmelerin içerisinde yer alan üniversiteler arasındaki iş birliklerinin ise zayıf şekilde olduğu söylenebilir. Bu bağlamda aralarındaki iş birliği ağlarının kuvvetli sayıldığı üniversitelerin eğitim bilimleri alanında Türkiye’de önde gelen üniversiteler içerisinde yer alması, aile eğitimi konusunda üretilen makalelere de yansıtıldığı şeklinde yorumlanabilir.

Aile eğitimi temelli eğitim makalelerinde en fazla atıf alan çalışmanın “Family Resemblance Approach to the Nature of Science for Science Education” (Irzik ve Nola, 2011) olduğu görülmektedir. Bu çalışmanın çok eski bir tarih içermemesine rağmen en fazla atıf alan çalışma olması, yazarların “bilimin doğasına aile benzerliği” yaklaşımını benimseyip savunmalarıyla ilişkilendirilebilir. Çalışmada aile benzerliği kavramına dayalı alternatif bir yaklaşım sunulmaktadır. Bunun yanında aile eğitimi temelli eğitim makalelerinde en fazla araştırma yayımlanan derginin Milli Eğitim Dergisi olduğu görülmüştür. Dergi 1973 yılında makale yayımlanmaya başlamıştır. Eğitim ve öğretim kuram ve faaliyetlerini dikkate alınarak bilimsel çalışmalar yayımlayan dergi, okul öncesinden başlayarak tüm eğitim kademelerinde geniş bir çerçevede ele alınan ve eğitimin tüm paydaşlarını konu edinen çalışmaları davet etmektedir.

Araştırmanın bir başka sonucunda ise word cloud analizine göre aile eğitimi ile ilgili makalelerde en sık kullanılan anahtar kelimeler female, male, human, humans, turkey, education, adolescent şeklindedir. Aile eğitimi ile ilgili yazılan makaleler üzerinden co-occurrence word analysis verilerine göre aile eğitimi ile ilgili iki farklı renk grubundaki anahtar kelimelerin birlikte daha sık kullanıldıkları görülmektedir. Buna göre mavi kümede yer alan kelime grupları olan “female, human, article, Turkey, male, adult, education, adolescent”; kırmızı kümede yer alan “humans, questionnaire” gibi anahtar kelimelerin başı çektiği kelime gruplarının kendi aralarındaki kullanımları açısından yakın bir ilişki içerisinde oldukları söylenebilir. İncelenen veri tabanlarında aile eğitime ilişkin yazılan makalelerin oluşturduğu eğilimli verilere göre son yıllarda aile eğitimi ile ilgili en çok yer alan konunun “female, male, human, Turkey, adult, humans, article, education, adolescent, child, young adult, controlled study, psychology, aged, educational status” gibi kelime gruplarından oluştuğu belirlenmiştir. Bu kelime gruplarının zaman içindeki kullanım durumları incelendiğinde ise “socioeconomic factors” kelime grubunun aile eğitime yönelik makale çalışmalarında en eski kullanım durumu olan anahtar kelime olduğu söylenebilir. Öte yandan çalışmalarda en eğilimli sayılabilecek çalışmalarda qualitative

research ve teacher kelime gruplarının kullanıldığı görülmektedir. Bunun yanı sıra tematik harita ağındaki en kuvvetli ilişkinin yer aldığı yeşil kümede yer alan “Turkey (republic), article, female, male, controlled study, questionnaire, young adult, educational status”; turuncu kümede “psychology, surveys and questionnaires, nursing education”; mavi kümede ise “socioeconomic factors, family characteristics, parent, population, family relations, child welfare” kelimelerinin kendi aralarında sıklıkla ilişkili olarak kullanıldıkları görülmektedir.

Bu bilgiler ışığında mevcut çalışma sonuçlarının Türkiye’deki eğitim disiplini bağlamında aile eğitime yönelik tüm alanları kapsayan genel bir çerçeve çizdiği söylenebilir. Bu bağlamda, çalışmadan elde edilecek veriler ışığında sosyal bilgiler, eğitim bilimleri ve aile eğitimi odaklı çalışmalara katkı sunacağı düşünülmektedir.

Mevcut çalışmada Web of Science ve Scopus veri tabanlarında yer alan makaleler incelenmiştir. Sonraki zamanlarda diğer yayın türlerini de içine alacak şekilde farklı veri tabanlarında çalışmalar gerçekleştirilebilir. Bilimsel araştırmalar bulunduğu zaman diliminden etkilenmektedir. Bu araştırmada 2025 yılına kadar olan çalışmalar incelenmiştir. Bu zaman diliminden sonrası için de güncel eğilimleri belirleyebilecek çalışmalar yapılabilir.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Yazarların araştırmaya katkı oranları eşit şekilde gerçekleşmiştir.

Çıkar Çatışması

Çalışmada araştırmacılar arasında herhangi bir çıkar çatışması durumu bulunmamaktadır. Araştırmacılar, araştırma sürecini tamamen uzlaşma içinde başlatmış ve tamamlamıştır.

Kaynaklar

- Akkok, F. (1994). An overview of parent training and counselling with the parents of children with mental disabilities and autism in Turkey. *International Journal for the Advancement of Counselling*, 17(2), 129-138. <http://dx.doi.org/10.1016/B978-0-444-53538-2.00004-6>
- Alesina, A., and Giuliano, P. (2014). *Family ties*. In Handbook of economic growth (Vol. 2, pp. 177-215). Elsevier. <http://dx.doi.org/10.1016/B978-0-444-53538-2.00004-6>
- Aria, M., and Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: An R-tool for comprehensive science mapping analysis. *Journal of Informetrics*, 11(4), 959–975. <https://doi.org/10.1016/j.joi.2017.08.007>
- Avşaroğlu, S. ve Akbulut, Ö.F. (2020). Sağlıklı aile yapısı açısından bir risk faktörü: İnternet bağımlılığı. *International Social Sciences Studies Journal*, 6(65), 2879-2902.mDOI: 10.26449/sssj.2456
- Bal, F., ve Ufacık, O. E. (2023). Vekalet teorisi üzerine bibliyometrik bir araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(4), 1650-1670. <https://doi.org/10.18074/ckuiibfd.1356920>
- Bayer, A. (2013). Değişen toplumsal yapıda aile. *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4(8), 101-129. <https://dergipark.org.tr/en/pub/sirnakifd/issue/11320/135278>
- Bilgin, B. (1987). *İslam’da çocuk*. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- Bulut, A. (1984). Acceptance of effective contraceptive methods after induced abortion. *Studies in Family Planning*, 15(6), 281–284. <https://doi.org/10.2307/1966072>

- Culnan, M. J., O'Reilly III, C. A., and Chatman, J. A. (1990). Intellectual structure of research in organizational behavior, 1972–1984: A cocitation analysis. *Journal of the American Society for Information Science*, 41(6), 453-458.
- DeFrain, J., and Stinnett, N. (2002). Family strengths. J. J. Ponzetti (Ed.), *International encyclopedia of marriage and family* in (2nd ed., pp. 637–642). New York: Macmillan.
- Doğan, M. (2015). Yetersizliği olan çocuklar, aile ve aile eğitimi: Kavramsal ve uygulamaya dönük gelişmeler. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(Özel Sayı), 111-127.
- Doh, H. S., Kim, M. J., Shin, N., Song, S. M., Lee, W. K., and Kim, S. (2016). The effectiveness of a parenting education program based on respected parents respected children for mothers of preschool-aged children. *Children and Youth Services Review*, 68, 115-124. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2016.06.015>
- Ellegaard, O., and Wallin, J. A. (2015). The bibliometric analysis of scholarly production: How great is the impact? *Scientometrics*, 105, 1809-1831. <https://doi.org/10.1007/s11192-015-1645-z>
- Ertan, M. H. (2022). Din sosyolojisi açısından ehl-aile ve toplum kavramlarına dair bir değerlendirme-hud süresi örneği. *Academic Social Resources Journal*, 7(42), 1189-1194. DOI: 10.29228/ASRJOURNAL.64856
- Evren, S., ve Kozak, N. (2014). Bibliometric analysis of tourism and hospitality related articles published in Turkey. *Anatolia*, 25(1), 61-80. <https://doi.org/10.1080/13032917.2013.824906>
- Garfield, E. (1990). Keywords Plus: ISI's breakthrough retrieval method. Part 1. Expanding your searching power on current contents on diskette. *Current Comments*, 1(32), 5–9.
- Gladding, S. T. (2015). *Aile terapisi: Tarihi, kuram ve uygulamaları* (Çev. Ed. Keklik, İ. ve Yıldırım, İ.). (5. bs.) Ankara: Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği Yayınları.
- Gürel, E. Altınay, L. ve Daniele, R. (2010). Tourism students' entrepreneurial intentions, *Annals of Tourism Research*, 37(3), 646-669. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2009.12.003>
- Güzel, Ş. (2006). *Dört altı yaş grubu çocuğa sahip annelerin aile eğitimine yönelik ihtiyaç duydukları konuların belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hortaçsu, N. (1994). Parents' education level, popularity, individual cognitions, and academic performance: An investigation with Turkish children. *The Journal of Genetic Psychology*, 155(2), 179–189. <https://doi.org/10.1080/00221325.1994.9914770>
- Hortaçsu, N., Ertem, L., Kurtoğlu, H., ve Uzer, B. (1990). Family background and individual measures as predictors of Turkish primary school children's academic achievement. *The Journal of Psychology*, 124(5), 535–544. <https://doi.org/10.1080/00223980.1990.10543246>
- Irzik, G. and Nola, R. A. (2011). Family resemblance approach to the nature of science for science education. *Sci and Educ*, 20, 591–607. <https://doi.org/10.1007/s11191-010-9293-4>
- Kaya, A. (2015). Islamisation of Turkey under the AKP Rule: Empowering Family, Faith and Charity. *South European Society and Politics*, 20(1), 47–69. <https://doi.org/10.1080/13608746.2014.979031>
- Kaymak Özmen, S. (2004). Aile içinde öfke ve saldırganlığın yansımaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 27-39.

- Kerr, M., and Stattin, H. (2003). Parenting of adolescents: Action or reaction? A. C. Crouter and A. Booth (Ed.), *Children's influence on family dynamics: The neglected side of family relationships* in (pp. 121–151). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Küçükşen, K., Toptaş Böcü, T., ve Çetin, S. (2023). Yetişkin bireylerde aile bütünlük duygusunun yaşam doyumu üzerindeki etkisi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi* 13(1), 119-130. <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1123493>
- McBurney, M. K., and Novak, P. L. (2002, September). What is bibliometrics and why should you care? *Proceedings. IEEE international professional communication conference* in (pp. 108-114). IEEE. 10.1109/IPCC.2002.1049094
- Moncher, F.J. and Josephson, A.M. (2004). Religious and spiritual aspects of family assessment. *Child and adolescent psychiatric clinics of North America*, 13(1), 49-70.
- Otto, H. A. (1962). What is a strong family? *Marriage and Family Living*, 24(1), 77-81. <https://doi.org/10.2307/348232>
- Parke, R. D. (2004). Development in the family. *Annu. Rev. Psychol*, 55(1), 365-399. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.55.090902.141528>
- Reiss, D. (1989). The represented and practicing family: Contrasting visions of family continuity. Sameroff, A. J. and Emde, R. N. (Ed.), *Relationship disturbances in early childhood: A developmental approach* in (pp. 191–220). New York: Basic Books.
- Franco, L. R., López-Cepero, J., and Díaz, F. J. R. (2009). Violencia doméstica: Una revisión bibliográfica y bibliométrica. *Psicothem*, 21(2), 248-254.
- Ruíz-Marín, L. and Hernández-Prados, M. Á. (2016). La formación de las familias. Un análisis bibliométrico. *Revista Latinoamericana de Estudios de Familia*, 8, 9-25. DOI: 10.17151/rlef.2016.8.2.
- Şahin, F. T., ve Özbey, S. (2007). Aile eğitim programlarına baba katılımının önemi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 18(1), 39-48.
- Tönbül, Ö. (2019). Aile eğitimi programının annelerin çocuk yetiştirme tutumlarına etkisinin incelenmesi. *Okul Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 2(1), 46-72.
- Tripathi, M., Kumar, S., Sonker, S. K., ve Babbar, P. (2018). Occurrence of author keywords and keywords plus in social sciences and humanities research: A preliminary study. *Journal of Scientometrics and Information Management*, 12(2), 215-232.
- Üstünoğlu, Ü. (1991). Okulöncesi dönemdeki aile eğitiminde benimsenebilecek farklı yaklaşımlar. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (1–2), 121–133.
- Yıldırım A. (1997). Gender role influences on Turkish adolescents' self-identity. *Adolescence*. 32(125), 217-31.
- Yolcu, A. (2022). Sevginin birey, aile, toplum ve eğitim üzerindeki etkileri. *Academic Platform Journal of Halal Lifestyle*, 4(2), 59-71.

Extended Abstract

Introduction

The family is recognized as the fundamental unit of social structure (Alesina and Giuliano, 2014; Ertan, 2022) and plays a pivotal role in the development of individuals (Kaymak Özmen, 2004; Kerr and Stattin, 2003; Yolcu, 2022). As a central institution in individuals' social interactions and processes of cultural transmission, the family exerts a critical influence on identity formation and socialization. These processes of identity development and social integration are largely shaped and facilitated by effective intra-family communication. The preservation of family structure and its healthy functioning can be achieved through family education. In relation to the topic, Otto (1962) defined the ability of individuals to engage in profound communication within the family as the source of the family's strength. Reiss (1989) emphasized that communication within the family plays a vital role in maintaining and regulating interpersonal relationships and sustaining various aspects of family life. Similarly, Kerr and Stattin (2003) highlighted that through intra-family communication, parents and children actively shape social opportunities and relationships together. Güzel (2006) defined family education as programs primarily aimed at providing parents with knowledge and awareness on various parenting topics.

This study conducts a bibliometric analysis of articles based on 'family education' in educational studies in Turkey. It focuses on studies within the discipline of education in the WoS and Scopus databases centered on 'family education'. The aim is to present a general perspective on studies conducted within the educational discipline in Turkey. Accordingly, this study seeks to answer the following research questions:

- What is the yearly distribution of published educational articles on family education in Turkey?
- Who are the most interested researchers in published articles on family education in Turkey?
- What is the institutional collaboration status of universities publishing articles on this topic?
- Which articles on family education have received the most attention in Turkey?
- Which journals publish the most articles on family education in Turkey?
- What are the most frequently used keywords in articles on family education in Turkey?
- What are the trends and thematic mapping network created by articles on family education in Turkey?

Method

This study conducted a bibliometric analysis of journal articles related to family education within the discipline of education. Bibliometric analysis offers a comprehensive view of a subject by statistically evaluating studies conducted within a specific thematic scope and time period based on elements like citation, publication, and author impact (Aria and Cuccurullo, 2017; Culnan et al., 1990; McBurney and Novak, 2002). Accordingly, journal articles indexed in WoS and Scopus related to family education in educational sciences were analyzed. 'Author keywords' were used for WoS, while 'article title, abstract, and keywords' were used for Scopus. A total of 1036 articles (994 from Scopus, 42 from WoS) were included. With a special R script, datasets were merged, 20 duplicates were removed, and a .csv file with 1016 entries was created. After detecting one more duplicate, the total number of articles became 1015. Analyses were performed using the bibliometrix package in R-Studio. Ethically, since this study is themed around the '2025 Family Year', it does not require ethics committee approval.

Findings

A total of 1015 articles were identified using the 'family education' keyword, with contributions from 2231 different authors. The first study on family education in Turkey was published in 1984. While the field remained relatively stagnant until 2006, a general upward trend was observed afterward. As of 2024, the number of articles on family education has reached 113. E. Kaya was identified as the most

prolific author, and Hacettepe University had the most publications on the topic. The most cited article was 'Family Resemblance Approach to the Nature of Science for Science Education' (Irzik and Nola, 2011). The journal publishing the most was Milli Eğitim Dergisi, with 69 articles. Most frequently used keywords included: 'female, male, human, humans, Turkey, education, adolescent'.

Conclusion, Discussion and Recommendations

In this study, which presents a bibliometric analysis of articles related to family education in the field of education, an increase in the number of relevant publications in recent years has been identified. A significant rise in publications has been observed particularly after 2006. This growth may reflect the increasing societal emphasis on the family and, in this context, the growing importance of education targeted at families. Rodríguez, López, and Rodríguez (2009) noted that incidents of violence among individuals with familial and emotional bonds prompted researchers to study this area. Doctoral theses in the literature also increasingly focus on family involvement in educational settings and the outcomes of such participation (Ruíz-Marín and Hernández-Prados, 2016).

In Turkey, E. Kaya stands out with 10 publications as the most active author on the topic. Hacettepe University leads in number of articles, followed by Gazi University. Some universities have strong collaboration networks, reflecting their contributions to high-quality publications. The most cited work, 'Family Resemblance Approach to the Nature of Science for Science Education', stands out not for its age, but for its impactful theoretical stance. Milli Eğitim Dergisi publishes across all education levels, offering a broad platform for such research.

The most cited article in the corpus of family education-related educational publications is "Family Resemblance Approach to the Nature of Science for Science Education" by Irzik and Nola (2011). Despite not being an older publication, its high citation count may be attributed to the authors' adoption and advocacy of the “family resemblance” approach to the nature of science, particularly in the context of science education. Furthermore, the journal with the highest number of publications on the topic is Milli Eğitim Dergisi. This journal, which publishes scientific articles that consider educational theories and practices, invites studies addressing all levels of education from early childhood to higher education and involving all stakeholders in education.

According to word cloud analysis, frequently used keywords include: female, male, human, humans, Turkey, education, and adolescent. Trending keywords in recent years include adult, child, young adult, controlled study, psychology, elderly, and educational status. Earlier keywords like 'socioeconomic factors' have given way to newer terms such as 'qualitative research' and 'teacher'.

In conclusion, this study provides a comprehensive framework for understanding family education in Turkey's educational discipline, and is expected to contribute to research in social studies, educational sciences, and family education. Future research may expand to other publication types and databases, especially to follow new trends post-2025.